

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 37

van **CATHY COUDYSER**

datum: 20 oktober 2022

---

aan **JAN JAMBON**

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN, CULTUUR, DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT

Bedreigd immaterieel erfgoed - Beleid

In zijn beleids- en begrotingstoelichting (BBT) 2022 kondigde de minister aan dat zijn administratie dit jaar het proces voor het updaten van de Vlaamse visienota Immaterieel Cultureel Erfgoed uit 2010 zou afronden.

Ter zitting van 20 mei jl. nam de Vlaamse Regering kennis van een geactualiseerde beleidsvisie betreffende het Vlaamse beleid voor het borgen van immaterieel erfgoed. Deze geactualiseerde beleidsvisie, zo lees ik in de mededeling, zal de leidraad vormen voor het beleid in de komende tien jaar.

In deze nieuwe beleidsvisie lees ik dat de Vlaamse overheid vandaag beleid ontwikkeld heeft rond twee van de in totaal drie lijsten binnen de UNESCO-Convention 2003. Vlaanderen beschikt over procedures voor de aanduiding van Vlaamse kandidaturen voor de UNESCO Representatieve Lijst van het Immaterieel Erfgoed van de Mensheid enerzijds en UNESCO Register van goede borgingspraktijken anderzijds. UNESCO heeft ook nog een derde lijst, met name de Lijst van Immaterieel Erfgoed dat dringend borging nodig heeft. Rond deze derde lijst ontbreekt momenteel Vlaams beleid.

In zijn beleidsvisie schuift de minister acht prioritaire uitdagingen naar voren. Onder de derde prioriteit (het in kaart brengen en onderzoeken van breder en diverser immaterieel Vlaams erfgoed) verduidelijkt de minister dat het noodzakelijk is om ook in Vlaanderen in te zetten op het in kaart brengen van Vlaamse tradities en praktijken die om welke reden dan ook bedreigd zijn en borging behoeven.

1. Kan de minister een overzicht geven van de bedreigde Vlaamse tradities/praktijken waar we nu al zicht op hebben?
2. Welke acties of initiatieven zal de minister initiëren om bedreigde tradities en praktijken in Vlaanderen die vrijwaring behoeven maar nog niet gekend zijn, in kaart te (laten) brengen? Welke taakverdeling ziet hij daarbij tussen het Departement CJM (Cultuur, Jeugd en Media), sectoractoren FARO (Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed) en Werkplaats Immaterieel Erfgoed en eventuele andere relevante spelers?
3. Heeft de minister of zijn departement er zicht op hoe andere UNESCO-lidstaten eigen beleid ontwikkeld hebben om bedreigd immaterieel erfgoed levend te houden en verhoogde toekomstkansen te geven? Welke internationale best practices kunnen als inspiratie dienen voor het nog te ontwikkelen Vlaamse beleid?
4. In welke mate meent de minister dat voorrang moet worden gegeven aan onderzoek rond immaterieel cultureel erfgoed dat in gevaar is en dringend borging nodig heeft?

**Vlaams
Parlement**

5. Welke bestaande beleidsinstrumenten kunnen inspelen op de borging van dit bedreigd immaterieel erfgoed? Ingeval er nieuwe beleidsinstrumenten moeten worden gecreëerd, welke concrete pistes liggen daaromtrent voor?

JAN JAMBON

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,
CULTUUR, DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT

ANTWOORD

op vraag nr. 37 van 20 oktober 2022

van **CATHY COUDYSER**

---

1. Binnen de subsidielijnen voor het doorgeven van vakmanschap in meester-leerling-trajecten komen soms ambachten en types vakmanschap aan bod die precair zijn in de zin dat ze nog slechts door enkelingen worden beoefend en dus onder de noemer 'bedreigd immaterieel erfgoed' vallen. Maar dit buiten beschouwing gelaten is bedreigd immaterieel erfgoed in Vlaanderen vandaag nog niet in beeld. Daarom ook is het in kaart krijgen van bedreigd immaterieel erfgoed dat dringend borging nodig heeft, in de geactualiseerde beleidsvisie opgenomen als een uitdaging.
2. Zoals ook al aangegeven in antwoorden op andere vragen ging alle aandacht de voorbije periode naar de opmaak van de Unesco rapportage, de uitwerking van de geactualiseerde beleidsvisie en de publiekvertaling van deze trajecten. Voor de verdere concrete uitwerking van de geformuleerde voornemens, ook op het vlak van immaterieel erfgoed dat dringende borging nodig heeft, zal de administratie nu in overleg met onder andere Werkplaats immaterieel erfgoed een verdere concretisering uitwerken. Het is dus nog te vroeg om gedetailleerd op uw vragen te kunnen antwoorden. Wat wel al duidelijk is, is dat immaterieel erfgoed in kaart brengen ook een onderzoekscomponent inhoudt. Zoals dit ook voor andere thema's het geval is, zal hier afstemming tussen actoren als FARO en de Werkplaats immaterieel erfgoed aangewezen zijn.
3. Wereldwijd hebben landen onderling met heel andere soorten 'bedreigingen' te maken, wat zijn weerslag heeft op het omgaan met immaterieel erfgoed en bedreigingen die zich voordoen. 'Immaterieel erfgoed in noodsituaties' is momenteel een erg actueel thema binnen Unesco, met initiatieven in landen als Syrië, Colombia, Haïti en Oekraïne. Vaak gaat het dan om bedreigingen die te maken hebben met conflict of natuurrampen. Dichter bij huis en beter vergelijkbaar met en toepasbaar binnen de context in Vlaanderen, zijn er initiatieven in het Verenigd Koninkrijk of Noorwegen, die zogenaamde 'red lists' ontwikkelen rond bedreigde ambachten ('endangered crafts'). In sommige landen zit een beleid rond bedreigd immaterieel erfgoed ingebed in de nationale inventarissen voor immaterieel erfgoed, waarbij urgente praktijken ook gemonitord worden. De initiatieven rond bedreigde ambachten of rond de aandacht voor dringende borging binnen de bestaande inventarissen kunnen inspirerend zijn voor acties in Vlaanderen.
4. Zoals ook gesteld in deelvraag 2 is het wat vroeg voor de concrete uitwerking van de uitdagingen geformuleerd in de beleidsvisie. Om goede onderzoeksinitiatieven te ontwikkelen, moet eerst het beleid meer richting kennen. Het is daarom nog wat vroeg om concrete prioriteiten binnen de onderzoeksnoden aan te duiden.
5. De Inventaris Vlaanderen is een reeds bestaand instrument dat in het ontwikkelen van een beleid rond dringende borging kan worden ingezet. Voor erfgoedgemeenschappen en beoefenaars van immaterieel erfgoed is het niet altijd evident verschillende inventarissen en lijsten uit elkaar te houden. De Unesco-lijsten en de Vlaamse Inventaris van immaterieel erfgoed en het Vlaamse Register van inspirerende praktijken, worden soms met elkaar verward. Dat is alvast een aandachtspunt dat ik bij de eventuele ontwikkeling van nieuwe beleidsinstrumenten

voor ogen wil houden. Zoals eerder al aangegeven is er echter nog geen tijd geweest om al concrete voorstellen rond een nieuw of aangepast instrumentarium uit te werken.